Minister
Infrastruktury

Znak pisma: DDP-5.054.27.2024
Warszawa, 06 grudnia 2024

Szanowna Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

odpowiadając na oświadczenie złożone przez Pana Senatora Władysława Komarnickiego na 21 posiedzeniu Senatu w dniu 30 października 2024 r. dotyczące *przeznaczenia dodatkowych środków finansowych na remont i przebudowę dróg pozostających w zarządzie władz powiatu sulęcińskiego* przedstawiam poniższe informacje.

Infrastruktura drogowa jest jednym z ważniejszych elementów niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania i rozwoju całej gospodarki. Poprzez rozwój infrastruktury drogowej zwiększa się dostępność komunikacyjną w całym kraju, zarówno do ośrodków gospodarczych i centrów miejskich, instytucji publicznych, a także do terenów o znaczeniu turystycznym. Istnieje potrzeba, aby inwestycje dotyczące tych dróg mogły być dofinansowane ze środków pochodzących z budżetu Państwa.

W gestii Ministra Infrastruktury na wsparcie zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego znajduje się Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, który powołany został ustawą z dnia 23 października 2018 r. o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg.

Wsparcie dla inwestycji na drogach gminnych i powiatowych jest przyznawane na podstawie wniosków o dofinansowanie składanych przez jednostki samorządu terytorialnego w ramach naborów przeprowadzanych na terenie każdego województwa. Za przeprowadzenie naboru oraz późniejszą ocenę wniosków o dofinansowanie odpowiadają wojewodowie. Nabór jest ogłaszany przez wojewodę w BIP na stronie podmiotowej urzędu. Nabory ogłaszane są cyklicznie tj. zgodnie z ustawą na przełomie lipca i sierpnia i dotyczą dofinansowania zadań w roku kolejnym. Oceny wniosków dokonuje powołana przez wojewodę komisja.

W myśl art. 24 ust. 1 ww. ustawy, Komisja dokonuje oceny wniosków o dofinansowanie, zadania powiatowego albo zadania gminnego mając na celu wyrównywanie potencjału społeczno-gospodarczego, poprawę jakości życia mieszkańców i zapewnienie spójności terytorialnej na obszarze województwa i biorąc pod uwagę:

1) poprawę stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego, ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa ruchu drogowego niechronionych uczestników ruchu;
2) zapewnienie spójności sieci dróg publicznych;
3) podnoszenie standardów technicznych dróg powiatowych i dróg gminnych, w szczególności dostosowanie ich do ruchu pojazdów o dopuszczalnym nacisku pojedynczej osi napędowej do 11,5 t, oraz zachowanie jednorodności sieci dróg powiatowych i dróg gminnych pod względem spełniania tych standardów;
4) zwiększenie dostępności transportowej jednostek administracyjnych;

5) poprawę dostępności terenów inwestycyjnych;
6) zwiększenie liczby obwodnic w ciągu dróg powiatowych i dróg gminnych;
7) poprawę dostępności terenów objętych przedsięwzięciami lub inwestycjami powiązanymi z przedsięwzięciem infrastrukturalnym, o których mowa w art. 5c ust. 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 788 i 1463).

Na podstawie przeprowadzonej oceny wniosków, komisja ustala listę zadań powiatowych oraz zadań gminnych rekomendowanych do dofinansowania ze środków Funduszu. Lista jest sporządzana w podziale na zadania powiatowe i zadania gminne oraz obejmuje:

1) listę, na której umieszcza się zadania powiatowe albo zadania gminne rekomendowane do dofinansowania do wysokości środków przeznaczonych na dofinansowanie w danym województwie, o której mowa w art. 21 ust. 7 pkt 1, zwaną dalej „listą podstawową";
2) listę, na której umieszcza się zadania powiatowe albo zadania gminne rekomendowane do dofinansowania, które nie zmieściły się w wysokości środków przeznaczonych na dofinansowanie w danym województwie, o której mowa w art. 21 ust. 7 pkt 1, do kwoty stanowiącej równowartość 75% kwoty tych środków, zwaną dalej „listą rezerwową".

Sporządzając listę zadań powiatowych oraz zadań gminnych rekomendowanych do dofinansowania ze środków Funduszu komisja ustala wysokość dofinansowania dla poszczególnych zadań powiatowych oraz zadań gminnych biorąc pod uwagę wskaźnik dochodów podatkowych jednostki samorządu terytorialnego danego rodzaju zgodnie z art. 14 i art. 15 ustawy o RFRD.

Następnie, listy są przedstawiane ministrowi właściwemu do spraw transportu, który dokonuje analizy ich prawidłowości pod kątem zgodności z wysokością środków przeznaczonych w planie finansowym Funduszu na dany rok oraz zgodności proponowanych kwot dofinansowania poszczególnych zadań powiatowych oraz zadań gminnych z art. 14 i art. 15 ustawy o Funduszu.

Po dokonanej weryfikacji, minister właściwy do spraw transportu przedstawia Prezesowi Rady Ministrów do zatwierdzenia listy jednocześnie dla wszystkich województw.

Zgodnie z art. 26 ust. 1, 2 i 3 ustawy, Prezes Rady Ministrów może:

1) dokonać zmian na listach,
2) wskazać do dofinansowania dodatkowe zadania powiatowe lub zadania gminne

mając na względzie poprawę dostępności komunikacyjnej obszarów o niższej zamożności lub obszarów objętych przedsięwzięciami lub inwestycjami powiązanymi z przedsięwzięciem infrastrukturalnym, o których mowa w art. 5c ust. 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych, wyrównywanie szans rozwojowych regionów i budowanie spójności terytorialnej kraju lub zgodność z programami realizowanymi przez Radę Ministrów.

W wyniku dokonania zmian na listach lub wskazania dodatkowych zadań do dofinansowania, Prezes Rady Ministrów może dokonać podziału rezerwy w kwocie stanowiącej równowartość 5% planowanych wydatków Funduszu w danym roku.

Prezes Rady Ministrów zatwierdza ostateczną:

1) listę zadań powiatowych oraz zadań gminnych przeznaczonych do dofinansowania w danym województwie w podziale na listę podstawową i listę rezerwową, z uwzględnieniem zmian dokonanych zgodnie z ust. 1;
2) wysokość dofinansowania zadań powiatowych oraz zadań gminnych w danym województwie, uwzględniając:
    a. wysokość środków przeznaczonych w planie finansowym Funduszu załączonym do ustawy budżetowej na dany rok na dofinansowanie zadań powiatowych oraz zadań gminnych, z uwzględnieniem podziału środków na poszczególne województwa dokonanego zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 8 ustawy o RFRD,
    b. podział wspomnianej wyżej rezerwy.

Mając na uwadze powyższe, ostateczna decyzja o przyznaniu dofinansowania na zadania powiatowe i gminne oraz o jego wysokości należy zatem do Prezesa Rady Ministrów.

Jednocześnie należy wskazać, że w latach 2019-2024 powiat sulęciński otrzymał dofinansowanie ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg w łącznej wysokości 3,4 mln zł na realizację 5 zadań na drogach powiatowych, co pozwoliło na budowę, przebudowę lub remont 8,2 km dróg powiatowych.

Dodatkowo w gestii Ministra Infrastruktury na wsparcie zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego realizowanych na drogach publicznych dotychczas była rezerwa subwencji ogólnej, tworzona w budżecie państwa na mocy ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Środki rezerwy przeznaczane były m.in. na dofinansowanie inwestycji na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu. Rezerwą tą dysponował minister właściwy do spraw finansów publicznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu, po zasięgnięciu opinii reprezentacji jednostek samorządu terytorialnego. Mechanizm funkcjonował od 1999 r., zaś w ramach rezerwy zrealizowano ponad 1,5 tys. zadań mostowych.

W ostatnich latach powiat sulęciński nie ubiegał się o środki z ww. źródła wsparcia.

Dnia 25 października 2024 r. weszła w życie nowa ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. W 2025 r. będzie można wnioskować o środki rezerwy jeszcze na starych zasadach tj. o środki będzie mógł ubiegać się ustawowy zarządca drogi, a dofinansowanie zadań w ramach rezerwy będzie możliwe po złożeniu wniosku oraz spełnieniu kryteriów kwalifikacyjnych. Resort infrastruktury przekaże wszystkim zarządcom dróg, również do Zarządu Powiatu Sulęcińskiego, informacje o utworzeniu w budżecie państwa rezerwy subwencji ogólnej oraz o wymaganych do spełnienia kryteriach kwalifikacyjnych.

Dla przeprowadzanych w ubiegłych latach naborach wniosków zakładano dofinansowanie na poziomie 50%, jednak w przypadku realizacji zadań na zabytkowych obiektach mostowych samorządy mogły dotąd liczyć nawet na 80% dofinansowania.

Od 2026 r. podział środków rezerwy będzie się odbywał na nowych zasadach, które dopiero zostaną wypracowane. Będzie funkcjonowała jedna wspólna rezerwa w budżecie

państwa. Środki rezerwy będą mogły być przeznaczone dla jednostek samorządu terytorialnego realizujących zadania bieżące lub inwestycyjne w obszarze: oświaty, budowy, przebudowy, remontu, utrzymania lub ochrony dróg publicznych, którymi zarządzają jednostki samorządu terytorialnego, pomocy społecznej oraz innych zadań publicznych, których realizacja jest szczególnie uzasadniona względami społecznymi lub gospodarczymi.

Reprezentacja samorządu będzie wskazywać obszar, na który zostaną przeznaczone środki rezery.

Jeśli zaś chodzi o środki budżetu państwa, to rząd koncentruje się obecnie na przeznaczeniu tych środków na usuwanie skutków powodzi, która miała miejsce we wrześniu 2024 r.

Przedstawiając powyższe wyjaśniam, że Minister Infrastruktury nie uczestniczy bezpośrednio w procesie inwestycyjnym na drogach zarządzanych przez jednostki samorządu terytorialnego i nie ma możliwości formalnych ingerowania w sprawy pozostające w kompetencji organów samorządowych jednak popiera każde działanie mające na celu poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym. W tym celu koordynuje opisane powyżej mechanizmy dofinansowania zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego.

Z wyrazami szacunku,

Dokument podpisany elektronicznie przez:
Z upoważnienia Ministra Infrastruktury
Stanisław Bukowiec
Sekretarz Stanu